

»OD MURE

DO MORJA«

STR. 4

DOSTA LEPŠE

JE V ZRAKI

STR. 5

Porabje

ČASOPIS SLOVENCEV NA MADŽARSKEM

Monošter, 22. junija 2006 Leto XVI, št. 25

Še tretja nova škofija v Sloveniji

MURSKA SOBOTA PRIPRAVLJENA NA UMESTITEV PRVEGA ŠKOFA

V nedeljo bodo v Sloveniji umestili še tretjega škofa, tokrat v novi murskosoboški škofiji. Prvi pomurski škof bo dr. Marjan Turnšek, doslej profesor na Teološki fakulteti v Mariboru. Čeprav se prireditve, povezane z novo škofijo, vrstijo ves teden, bo osrednji

Orfej in zbora Vugaš. Slavnostni govornik bo Jožef Horvat, poslanec v državnem zboru. Osrednji nedeljski dogodek – razglasitev škofije ter škofovo posvečenje in umestitev – se začne popoldne ob petnajstih.

Pomurje si je že dolgo želelo

to verjetno najbolj ekumensko izpostavljena škofija na Slovenskem. Mislim, da je to tudi prednost, da je lahko veliko boga stvo. Zavedati se moramo, gre za dve veji krščanstva, ki sta obe izšli iz Kristusa, za sestri, ki delata za isti cilj... Predvsem mislim, da bomo največ naredili, če bomo znali živeti mirno skupaj, se znali pogovarjati, iskati skupne stvari in na njih zidati,« ocenjuje prisotnost evangeličanov v novi slovenski škofiji.

Tudi za madžarsko skupnost v Prekmurju in Rome dr. Marjan Turnšek pravi, da je etnična raznolikost zanj naloga, izziv, kot priložnost za učenje. Zelo verjetno bi škof dr. Marjan Turnšek kaj podobnega povedal tudi o sodelovanju s katoliškimi verniki v Porabju, vendar ga o tem doslej ni nihče vprašal. Priložnosti za to bo nedvomno še dovolj, tako za vprašanja škofu, in zlasti za njegovo sodelovanje s Porabjem. Znano je, da se na Gornjem Seniku pripravljajo na obeležitev 20. obletnice smrti priljubljene duhovnika Janoša Kūharja. Slovesnosti bodo prihodnje leto, kar seveda ne pomeni, da ne bo pred tem novi škof navezal stikov s Porabjem.

Po novih škofijah v Celju in Novem mestu torej še velika slovesnost v nedeljo, 25. junija, ko bo postala tudi Murska Sobota »škofijsko mesto«.

eR

dogodek v nedeljo popoldne, ko v Murski Soboti pričakujejo 5 ali celo 10 tisoč vernikov oziroma udeležencev umestitve prvega škofa v cerkvi svetega Nikolaja, ki tako postaja stolna cerkev. V novi škofiji živi po uradnih podatkih nekaj prek 95 tisoč katoličanov, za njihovo duhovno žvljenje skrbi 50 duhovnikov.

Med večjimi prireditvami, ki spremljajo nastanek nove škofije, je tudi natis zbornika s prispevki o zgodovini krščanstva v pomurski škofiji, - zbornik so predstavili v ponedeljek - v soboto pa bo v soboškem kinu Park slavnostna akademija s pripovedmi v prekmurščini in prleščini, nastopom mešanega pevskega zbora Štefan Kovač, mešanega pevskega zbora

svojo škofijo. Kako bo prvi škof poskušal uresničiti pričakovanja vernikov, je za tednik Družina rekel: *»Iskreno moram povedati, da nimam odgovora v žepu. Edini odgovor, ki ga lahko jaz prinesem, je Kristus, saj samo on odgovarja na vsa pričakovanja in želje ljudi. Vem, da se to sliši zelo splošno. Predstavljam pa si, da je potrebno potem zelo konkretno, na kraju samem, najti odgovore na vprašanja ljudi.«*

Pomurska, še bolj prekmurska značilnost je, da tu živi največ evangeličanov v Sloveniji. Zato je v Moravskih Toplicah tudi sedež evangeličanske (edine) škofije na Slovenskem s škofom mag. Gezo Ernišo. »V tem smislu je

»KO PESEM SRCA VNAME...«

10. junija je Kulturno humanitarno društvo Alvarador desetič po vrsti priredilo srečanje pevskih zborov od Čedadada do Monoštra z naslovom Ko pesem srca vname. Kljub precejšnjim težavam organizatorjev pri zagotavljanju financ se je srečanja v Arboretumu Volčji Potok udeležilo 23 zborov iz Slovenije, avstrijskega, italijanskega in madžarskega zamejstva. Porabske Slovence je

Komorni pevski zbor ZS iz Monoštra je imel svoj prvi nastop v Volčjem Potoku. Zbor vodi Tomaž Kuhar (prvi z desne) iz Murske Sobotne

tokrat predstavljal Komorni pevski zbor Zveze Slovencev na Madžarskem iz Monoštra, ki ga vodi Tomaž Kuhar iz Murske Sobotne. Prvi nastop nove pevske skupine v Porabju je uspel, želijo si pa, da bi se jim pridružilo še nekaj pevcev iz Monoštra, Trošče, Židove, Slovenske vesi. Zapeli so dve pesmi, porabsko ljudsko z Gornjega Senika »Bejli list papirja« in belokranjsko ljudsko »Vse tičice lepo pojo« v priredbi Tomaža Kuharja.

Nastopu zborov je sledila krajša proslava ob 10. obletnici prireditve, na kateri so spregovorili Anton Kamin, vodja oddelka za družbene dejavnosti občine Kamnik, Igor Teršar, direktor JSKD RS, Rudi Šimac, predsednik Zveze pevskih zborov severne Primorske, ter Magdalena Tovornik, višja svetnica predsednika RS za politične zadeve. Govorniki so poudarili povezovalno moč slovenske pesmi znotraj države in na območjih ob meji ter vlogo pesmi pri ohranjanju slovenstva nasploh. Po zapetih skupnih pesmih (Slovenec sem, Oj, Triglav, moj dom, Vsi so venci veji, Vstajanje Primorske) se je glavni organizator prireditve predsednik društva Alvarador Peter Razpet zahvalil vsem zborom za nastop ter jih pozval k sodelovanju tudi naslednje leto.

M. S.

MLADINSKI GODALNI ANSAMBEL GLASBENE SREDNJE ŠOLE IZ SZÉKESFEHÉRVÁRA V SLOVENIJI

Mladinski godalni ansambel glasbene srednje šole László Hermann je od 26. do 28. maja 2006 gostoval v Sloveniji, v Kranju. Sodelovanje med našo in tamkajšnjo glasbeno šolo traja že dalj časa, naš ansambel ljudske glasbe je nastopil v Kranju leta 2004, lani maja so pa gostovali učenci in učitelji kranjske glasbene šole v Székesfehérváru.

Prvi dan so nas pozdravili v mestni hiši, kjer smo potem imeli tudi koncert. Na sporedu smo imeli naslednje skladbe: J. S. Bach: Koncert za violino in orkester v E-duru, E. Grieg: Suita »Holdberg«, Ede Terenyi: Kodeks iz Transilvanije, Béla Bartók: Romunski plesi. Solista sta bila violinistka *Ivett Nagy* in orgelski umetnik *Szabolcs Tóka*, prva je profesorica, drugi pa ravnatelj naše šole. Dirigent orkestra je bil *István Major*.

27. maja smo imeli koncert v zgodovinskem delu mesta, v rimskokatoliški cerkvi, ki je zgrajena v gotskem slogu. Nas-

topili smo z naslednjimi skladbami: J. S. Bach: Koral iz kantate, W. A. Mozart: Cerkevna sonata v F-duru, G. F. Händel: Koncert za orgle in orkester v

kakor tudi naše učence. Za prijetno doživetje se zahvaljujemo profesorjem kranjske glasbene šole, predvsem njenemu ravnatelju Petru

druženja lahko srečali z ravnateljem glasbene gimnazije, Lászlóm Balázsem, ki je po rodu Vojvodinec, ter s predstavnikom mednarodne mla-

F-duru, J. S. Bach: Koncert za violino in orkester v E-duru, E. Grieg: Dve elegični skladbi.

Naravne lepote Slovenije – čudovite gore, reke, jezera - so fascinirale tako nas, odrasle,

Škrjancu. Zahvaljujemo se za pomoč pri organiziranju nastopa ter za izredno gostoljubje. Posebej nas je veselilo, da smo se v okviru slovensko-madžarskega glasbenega

dinske glasbene organizacije JEUNESSE, ki ga je naša violinistka Ivett Nagy pozdravila kot znanca, kajti poznata se z mednarodnih tekmovanj ter glasbenih kurzov.

Naša glasbena šola želi nadaljevati kulturno-glasbeno sodelovanje med mestoma. Ravnatelj naše šole Szabolcs Tóka je zaprosil *Petra Škrjanca* – 18 let je bil ravnatelj glasbene šole na Reki, bil je dirigent raznih orkestrrov in pevskih zborov, že 18. leto vodi glasbeno šolo v Kranju, sedaj se kot dirigent pripravlja na uprizoritev opere *Seviljski brivec* – za dirigiranje združenih orkestrrov na zaključnem koncertu *IX. evropskega mladinskega glasbenega festivala*, ki ga bodo priredili naslednje leto maja na Madžarskem. Gospod Škrjanec je z veseljem sprejel predhodno vabilo. Tudi omenjeni festival bo služil dolgoročnemu sodelovanju na glasbenem področju. Glasbena srednja šola László Hermann si bo pa tudi v prihodnje prizadevala, da bi s svojimi mednarodnimi stiki popestrila glasbeno življenje našega mesta.

Szabolcs Tóka
ravnatelj Glasbene srednje šole László Hermann,
Székesfehérvár

KURATORIJ JAVNEGA SKLADA PODELIL PODPORE

Na začetku junija je zasedal kuratorij Javnega sklada za narodne in etnične manjšine. Kuratorij je ob tem, da je sprejel poročilo uprave javnega sklada o lanskem gospodarjenju, podelil tudi podpore manjšinskim organizacijam in inštitucijam.

Odločil je tudi o podpori manjšinskim časopisom. Časopis *Porabje* je za obdobje od januarja 2006 do marca 2007 dobil 23.094.257 forintov podpore, kar na letni ravni pomeni 18.475.406 forintov.

Na 5. srečanje manjšinskih gledališč se je prijavila *gledališka skupina Veseli pajdaši iz Števanovcev*, ki je za priprave dobila 764.190 forintov.

Kuratorij je za kulturne in verske programe v

maternem jeziku podelil slovenskim organizacijam, društvom in inštitucijam naslednje podpore: *Lokalni in manjšinski samoupravi Števanovci*: za romanje k Sveti Trojici 100.000 forintov, za vaški dan: 100.000 forintov, za srečanje s prijateljsko občino: 90.000 forintov, za sprejem Slovencev iz Budimpešte: 80.000 forintov, za srečanje z nekdanjimi vaščani: 90.000 forintov, *Osnovni šoli in vrtcu Števanovci*: za srečanje OŠ Bogojina in Števanovci: 80.000 forintov, za srečanje prijateljskih šol: 100.000 forintov, za posnetek verskega dogodka: 90.000 forintov, za smučarsko kolonijo: 150.000 forintov, *Otroškemu vrtcu Števanovci*: za rokodelske delavnice: 50.000 forintov, *Slovenskemu društvu v Bu-*

dimpešti: za romanje v Slovenijo: 100.000 forintov, za udeležbo na državnem srečanju Porabskih Slovencev: 100.000 forintov, *Društvu porabskih slovenskih upokojencev*: za deseto obletnico društva: 80.000 forintov, *Slovenskemu kulturnemu društvu Avgust Pavel iz Szombotela*: za božični koncert: 50.000 forintov, za romanje: 100.000 forintov, za nastop gledališke družine Nindrik-indrik: 50.000 forintov, *Zvezi Slovencev na Madžarskem*: za Porabski dan: 300.000 forintov, za sodelovanje na prireditvi »Pesem ne pozna meja«: 100.000 forintov, za 3. srečanje slovenskih pevskih zborov: 100.000 forintov, za odkritje spomenika v Zalaváru: 110.000 forintov, za dan slovenske kulture 2007: 100.000

forintov, za mladinsko športno srečanje v Slovenski vesi: 100.000 forintov, *Državni slovenski samoupravi*: za državno srečanje Porabskih Slovencev: 400.000 forintov, *Slovenski manjšinski samoupravi Dolnji Senik*: za slovenski kulturni in športni dan: 110.000 forintov, *Slovenski manjšinski samoupravi Mosonmagyaróvár*: za organiziranje pustne prireditve: 110.000 forintov, *Slovenski manjšinski samoupravi Gornji Senik*: za romanje: 110.000 forintov, *Slovenski manjšinski samoupravi Sakalovci*: za romanje: 100.000 forintov, *Slovenski manjšinski samoupravi Andovci*: za vaški dan: 110.000 forintov, *Slovenski manjšinski samoupravi Budimpešta*: za slovensko mašo in kulturni

program: 80.000 forintov, za dan manjšin: 80.000 forintov.

Na tej seji je kuratorij odločal tudi o otroških in mladinskih kolonijah. Projekt za lončarsko kolonijo je prijavila *lokalna in manjšinska samouprava Števanovci*, le-temu je kuratorij podelil 198.000 forintov podpore.

Dodatne informacije o razpisih dobite:

Državna slovenska samouprava, Gornji Senik, Tel: 94-534-024;

Državna slovenska samouprava, izpostava Budimpešta, Tel: 06-1-3422-721;

Zveza Slovencev na Madžarskem, Monošter, Tel. 94-380-208.

Ferenc Kranjec
član kuratorija

Cerkveni spomeniki v Prekmurju

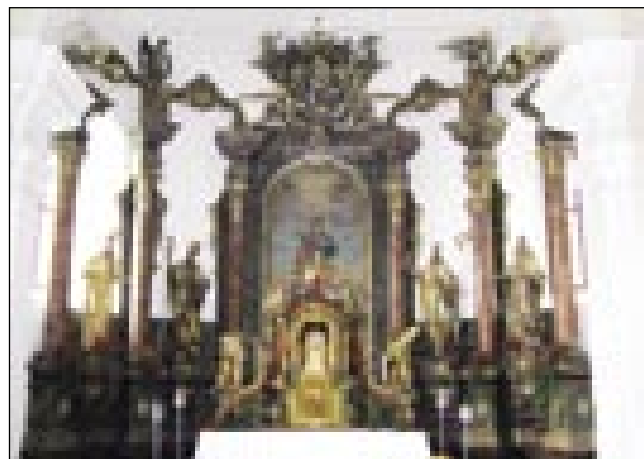
LENDAVA/ LINDVA, ŽUPNIJSKA CERKEV SV. KATARINE

Tau je stari kraj, šteri ma veliko preminoučnost. Vö iz zgodovine znamo, ka je prva cerkev bila postavljena v *Lindolveschirichunu* v doubi slavskih velikašov Pribine pa Kocelja; tau se pravi že leta 852, gda jo je požegno

liti na tau, ka ne bi Lendava, šteroj so tak v Lendavi, kak v Prekmurji (*terra Transmuranos*), vküper z malonej pau zalske županije gospoduvali erešnji Haholti-Bánffyji, nej bi mela svoje varaške, farne cerkvi. Mogla je

kneci Esterházyji. Njim ide dika, ka so na gnešnjom mesti, gde je že v začetki 16. veka bila nekša menša kapela, po zreloy baročnoj modli, napravli lejpo, v hajovi in prezbiteriumi völbano cerkev. Ma lejpo podoubo tüdi zvüna. Lepau je postavljena s törmom proti glavnoj vilici; zvonik je eden najakšij pri nas, ka ga kinči prava baročna dinamika in po lukovoj formi napravljena streja. Zidanje je teklo, kak smo že pravli v sredini 18. stoletja, med lejtami 1749-1751, pod patronatom Esterházyjov, njuva pa je bila tüdi vola, ka so cerkev posvetili Katarini Aleksandrijskoj (3. stol.), kralovskoj princesi, devici in mučenici, kak kažeta meč pa palmova vejka v njenij rokaj na glavnon oltarnom kejpi, nej pa, kak se leko na kakšom mesti čita, ednoj drugoj, ovači fejst včenoj Katiki, sv. Katarini iz Siene (14. stol.).

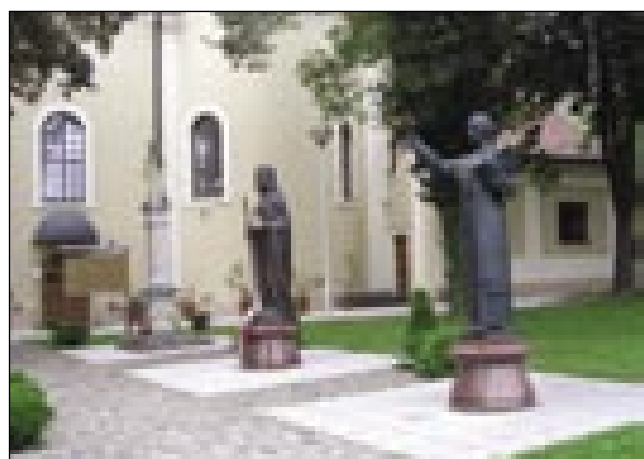
Notri se toj slogovnoj noti dobro prilejga odlična cerkvena oprema. Leko povejmo, ka ide za trno kvalitetna dela, štera so mogli zgotoviti samo velki meštri. Po tom, ka so meli Esterházyji dobre zveze z glavnimi avstrijskimi baročnimi meštri, si mislimo, ka je za lendavsko cerkev oprem a importerana, uvožena z Beča ali pa od nindri blüzi Esterházyjovoga dvora v Eisenstadti. Tak se nam kažejo napravljeni vsi stranski oltari, med šterimi v desnoj, tau je južnoj stranskoj kapeli, je umetniško pa ikonografsko močno *Križanje*, poleg oltar z *Antonom Padovanskim*, naproti stogi *Florjanov* oltar, naprej pa *Marijin oltar* pazita dva vogrskiva svetnika. Moremo pravit, ka je odlično ohranjena indašnja predganca, štera ma na prejdnoj strani figure štirij evangelistov, nad baldahinom pa v trampeto (po priliki *poslednje sodbe*) traubi angel Mihal. Glavni oltar, šteri ma v sredini olnati kejp s podoubov *sv. Katarine Aleksandrijske*, napravo ga je talijanski mešter Barazutti

Lendava, pogled na glavni baročni oltar s kejpom sv. Katarine Aleksandrijske in štirimi cerkvenimi učitelami (Foto: Janez Balažič)

(konsekrero) solnogrački püšpek Liupram. Moremo pa pravit, ka o toj prvoy lendavskoj cerkvi nega nikšega ekster znamenja. Ešče tau ne vejmo gvüšno, gde je stala. Pravijo pa, ka je ok. 1100 bila napravljena drugä, dapa ta tü nej dugo zdržala, ka so jo zbantüvali ešče pred sredinov 13. veka Mongoli. Tak mo-

tau biti velka gotska cerkev, bar takša, kak jo poznamo indri v Prekmurji pa indašnoj Slovenski okroglini, povejmo v Soboti, Turnišči, pri Gradi (inda Gornjoj Lendavi) ali pri Sv. Juriji. Mislimo si leko, ka so staro, z več sto lejtami zaznamüvano lendavsko župnijsko cerkev do konca vničili Törki. Ovačik ne

Lendava, na cerkvenom trgi postavljeni Martin Anton Slomšek, Števan kral (István király) in sv. Florijan (Foto: Janez Balažič)

remo pravti, ka je nej do konca vöraziskano štera pa kakša je vö zgedala cerkev v (Dolnoj) Lendavi po tistom, se pravi v doubi kesnoga srednjoga veka. Zatok pa ne moremo niti pomis-

bi te sčista na novo zidali komaj v sredini 18. veka, po sej silnij bojnaj, ka so jiz za Törke pa Kruce preživeli tüdi v Lendavi. Stanje je gratalo boukše v časi, gda so Lendavo prek vzeli

VESELJE SAKALAUVSKE FOLKLORE V KRAŠČI

Na pozvanje predsednice Turističnoga društva Cankova Hilde Vogrinčič je leko preživela veseli zadvečerek Folklorna skupina Zveze Slovencev iz Sakalovec na Ferencovi kmetiji v Krašči. Turistično društvo je vküper s soorganizatorji pripravilo veliko fešto, če gli je vrejmen vkriž djalo malo. Depa nika se nej štelö, narod je čako zanimivi program za cejli den. Letos so že pripravili 12. srečanje tašni krajov, steri ležijo kaulek ijrašnje vode, mlake v Sloveniji in tau pri Ledavski mlaki v Krašči. Društva so prišla od Tolmina, steri kraj leži pri italijanski

Sakalovski folkloristi, ki jih vodi Zoran Domjan, so se veselo zavrteli na odru

granic, do Bohinja, Velenja, Dobrovnika, vsevküper dvanajset. Za program so meli okroglo mizo, ogleđ turistični znamenitosti v okolici Krašči, kulturni program, družabne igre pa veselico. Sakalovska mladina je sodelovala z goričkimi plesi v kulturnom programu, stere je nota navčo mentor Zoran Domjan iz Tešanovec. Sprvodila ji je pa domanja mentorica Elizabeta Kovač. Na harmoniki je sprvajo plesalce Boris Velner iz Vučje Gumile pa zdaj že od drugim en nauvi muzikant na bobeni Branko Bauman, steroga nam je vcuj spravo Boris. Njiva dva vküper sta ma tak davala, ka če so mladi Sakalavčarge steli ali nej, so mujs mogli svoje peté flajšno vrtiti. Ka pa, gda so z odra dola prišli pa so staučili na pijačo k Ferencovim! Boris pa Branko sta svojo škir naprej vzela pa sta igrala do trde kmice! Folkloristi so se tak prejkдали plesi, ka so ške na tau pozabili, ka so se doma pripravljali na družabne igre. Vrag si z igrami! Kumar so se malo vönalecali pa je že pa za nji bila muzika. Igro je ansambel Horizont iz Maribora. Gda sta domanjiva muzikanta slobaud vzela od nji, so se postavili na oder pa do paunači plesali pa li plesali. Bili so srečni, ka so se tak dobro leko meli v Sloveniji. Preživeli so lejpa doživetja, zakoj se trno lepau za(h)valijo predsednici društva gospe Hildi Vogrinčič.

Klara Fodor
Foto: György Kovács

leta 1800, ma v svojom ogrodji ešče štiri velke, monumentalne baročne skulpture, štere predstavljajo velke cerkvene učitele: *sv. Ambroža*, *sv. Avgušтина*, *sv. Gregora* pa *sv. Hieronima*. Poleg vsega povedanoga je ešče nekaj falatov, kažejo pa historistične lastnosti. Vöni ob cerkvi za pravo dušno kulturnozgodovinsko podoubo našega časa trno simbolično skrbijo trije

patroni; stari, kamniti *sv. Florijan*, koristen kak priprošnjik pred vsigdar nevarnim ognjom, pa dva bronastiva: *sv. Števan* (István király) kral, lendavskoga kipara Ferenc Királyja, pa blajženi mariborski, lavantinski püšpek *Martin Anton Slomšek*, mariborskoga umetnika Milana Dreva. Vsi pa so obrnjeni na cesto, štera pela mimo...

Janez Balažič

OD SLOVENIJE...

Drnovšek na 10. Mednarodnem gospodarskem forumu

V Sankt Peterburgu je ruski predsednik Vladimir Putin odprl 10. Mednarodni gospodarski forum, ki se ga je udeležil tudi slovenski predsednik Janez Drnovšek. Putin se je zavzel za bolj transparentno rusko gospodarstvo, ki bo odprto za tuja vlaganja, Drnovšek pa za »liberalizem s človeškim obrazom«. Drnovšek se je ob robu foruma srečal s predsednikom uprave ruskega plinskega giganta Gazprom Aleksejem Millerjem, s katerim sta govorila o možnostih postavitve plinovoda do Italije skozi Slovenijo.

Državni zbor bo ustanavljal pokrajine

Sloveniji se po 12 letih od prve reforme obeta nov korenit poseg v lokalno samoupravo. Kot drugo raven lokalne samouprave, umeščeno med občinami in državno upravo, naj bi vzpostavili pokrajine, s katerimi bi administrativno razdelili državo. Politične stranke, tako opozicijske kot koalicijske, so se po letih usklajevanj vendarle uspele dogovoriti o spremembi ustave, ki bi omogočila hkratno ustanovitev dežel z v državnem zboru sprejetim zakonom za območje celotne države. Državnozborska ustavna komisija je oblikovala predlog ustavnega zakona, s katerim bo zdaj državni zbor moral z vsaj dvotretjinsko poslansko večino (60 poslancev od 90) spremeniti ustavo. Sprememba ustave je šele prvi nujni korak. Vlado in državni zbor namreč še čaka politično usklajevanje različnih interesov tako o številu pokrajin (ocene se gibljejo od treh do 14), o številu njihovih sedežev, kot tudi o njihovih pristojnostih.

Vojska izbrala oklepnike Patria

Ministrstvo za obrambo je na razpisu za dobavo pehotnih bojnih vozil, oklepnikov, za Slovensko vojsko izbralo podjetje Rotis, ki zastopa finsko podjetje Patria. Prva vozila Patria AMV naj bi bila dobavljena v letu 2007, do leta 2012 pa naj bi SV dobila predvidoma 136 vozil, za katera je skupno namenjenih 63 milijard tolarjev proračunskih sredstev.

»OD MURE DO MORJA«

»Namen priložnostne razstave v Körmendu seveda ni, da bi z njo potrjevali izvornost Kološevega ustvarjalnega genija, temveč se želimo z njo simbolično pokloniti umetniku, čigar ustvarjalno bivanje se je zlilo z njegovo animo, ženo Piroško. Od doma pri Rabi jo je zaneslo do Kološeve krajine ob Muri, od tam pa oba v širjave morja,« je zapisal v zloženki, ki je izšla ob otvoritvi razstave umetniškega fotografa Jožeta Kološe Kološa v Körmendu, rojstnem mestu njegove soproge Piroške Csihár, kustos in umetnostni zgodovinar Janez Balažič.

Z otvoritvijo razstave v Körmendu se je uresničila dolgotrajna želja gospe Pirike, kakor so jo klicali Prekmurci, čeprav sta se z možem že leta 1959 preselila na Primorsko. Toda povezanost s Prekmurjem je ostala tako tesna, da je gospa Piroška moževo zapuščino po njegovi

smrti (l. 1998) prepustila mestni občini Murska Sobota, tako zanj skrbi Pokrajinski muzej Murska Sobota v okviru nastajajočega Kološevega kabineta umetniške fotografije.

Gospa Pirike s svojimi nekdanjimi sosedi iz Murske Sobotne

Tudi tokratno razstavo je priredil Pokrajinski muzej, soorganizator je bil Mestni kulturni center iz Körmenda. Navzoče, med njimi veleposlanika R Slovenije v Budimpešti Andreja Ge-

renčerja, generalnega konzula R Slovenije v Monoštru Marka Sotlarja ter nekdanje sosede iz ulice v Murski Soboti, kjer sta zakonca Kološ živela, sta pozdravila župana Körmenda in

Razstavo je obiskovalcem predstavil njen kustos Janez Balažič, ki je svojo predstavitev zaključil z naslednjimi mislimi: »Kološevo ustvarjalno slo je, človeško življenje dolgo, napajalo v veri v duha in neizmerni moči ljubezni. V tem duhovnem obilju pa ne kaže prepoznavati zgolj sentimentov, temveč skrajno resno in umetniško domišljeno držo Jožeta Kološe Kološa, ki ostaja s tem, kar je zapustil, trajno vpisan v zgodovino umetniške fotografije.«

Razstavo je odprl veleposlanik Andrej Gerenčer, ki je izrazil upanje, da bo ponovno oživel sodelovanje med Körmendom in Mursko Sobotno.

Umetniške fotografije, s katerimi je Jože Kološa Kološ v marsičem prehitel svoj čas, so v razstavnem prostoru grada Bathány na ogled do 20. julija 2006.

M. Sukič

MEMORIZIRANJE KONTRA POZABLJIVOST (2)

Kot profesorja tujih jezikov me najbolj vznemirja vprašanje, kaj bo z učenjem tujih jezikov, če bomo razvijanje spominske sposobnosti potisnili v ozadje. Psiholog Rubinstein meni, da bomo postali »trenutni ljudje«, kajti preteklost bo za bodočnost umrla. Preteklost nepreklicno utone v pozabo. Ne bomo razpolagali z znanjem, ki temelji na preteklosti. V ekstremnem primeru se lahko zgodi, da ne bomo razpolagali več niti s kratkotrajnim spominom. Ko bomo hoteli končati stavek, se bomo zavedli, da smo pozabili, kako smo ga začeli. Iz tega izhaja, da se ne bomo mogli učiti tujih jezikov, ker ne bomo razpolagali s sposobnostmi, ki so potrebne, da si zapomnimo nove besede. Mislim, da smo še v pravem času, ko bi se morali začeti ubadati v vprašanje, kako bi lahko razvijali poleg ostalih možganskih funkcij tudi spomin. Ta tema ima danes že bogato strokovno literaturo, ki ne temelji le na hipotezah, temveč na eksperimentih.

Da bi svoj spomin uspešno razvijali, je potrebno ustvarjati asociacijske zveze, kar je temelj uspešnega

pomnjenja. Eksperti predlagajo celo vrsto vaj in organizirajo tečaje, ki številčno že skoraj dosegajo tečaje tujih jezikov. Te vaje so kar zanimive, sestavljajo jih na primer zaporedne številke in predmeti ali zaporedne številke in pri vsaki druga številka, potem zaporedne številke s črkami, zaporedne številke z obrazi, zaporedne številke z imeni. Teh je lahko od dvajset do sto. V svoji domišljiji moramo najti neko asociacijo med zaporedno številko in danim pojmom, predmetom, osebo oziroma številko. Če tega ne storimo, prav gotovo ne bomo imeli nobenega »zadetka«. Nalogo lahko preberemo samo enkrat, v pičlo odmerjenem času. Nato sledi naloga, da po spominu napišemo, kaj spada k določeni zaporedni številki. Potem zračunamo, koliko odstotkov smo rešili pravilno. Naloge naj bodo vedno daljše, čas naj bo sčasom sorazmerno krajši in bomo lahko opazovali svoj napredek. Potem pridejo na vrsto težje naloge, in sicer trojne povezave, na primer zaporedna številka, fotografija in ime ali zaporedna številka, slika in datum itd.

Druga metoda je pomnjenje gesel, to je takšnih ključnih besed, ki pomagajo rekonstruirati informacijo. Včasih smo lahko priče takšnih priprav na maturo, ko profesor »izdela« določeno temo iz zgodovine, ki je obenem tudi maturitetna tema, in zahteva, da se učenec to dobesedno nauči. To je tista metoda, ko se učenec ne bo naučil razlikovati pomembnega od manj pomembnega, ker se mora vse enako naguliti na pamet. Lahko se tudi zgodi, da učenec vse skupaj pozabi ali pozabi ravno najvažnejše elemente. Smotrno je ravno pri zgodovini in prav tako tudi pri nekaterih drugih predmetih, da k vsaki temi zapišemo ključne besede, ki jih dijak brezhibno obvlada v vsakem dnevnem času tudi čez nekaj let, na podlagi katerih lahko rekonstruira eksplikacijo določene teme, eksplikacijo njene vsebine. Ta metoda je znana že od starih časov, kajti to je bila tudi temeljna metoda slavnega rimskega retorika Cicera. Pogoj uspešnosti te metode je, da tako dolgo ponavljamo verigo ključnih besed, dokler se stoodstotno ne vsidrajo v naš spomin. Drugi pogoj je, da

razpolagamo s potrebnim besednim zakladom, s katerim lahko rekonstruiramo dano temo. In zadnji, nič manj važen, pogoj je, da razpolagamo s potrebnim znanjem skladiščenjskih struktur, ne le s teoretično podlago, temveč tudi s praktičnim znanjem. V tem primeru bo učenec imel zaželjeno samozaupanje, da bo na vprašanje z obvladanjem določenih podatkov v lepo oblikovanih stavkih odgovoril in bo vedel tudi to, čemu kaj sledi. To bi bilo tisto, česar bi se morali dijaki dobro naučiti v šoli. Profesor bi jim moral dati možnost za ustne vaje, da bi lahko o danih vprašanih pri pouku debatirali, nastopali s kratkimi predavanji itd., namesto tega, da morajo vedno le pisno odgovarjati na vprašanja ali celo le s testi, ko morajo iz štiri inočetih izbrati eno, popolnoma formulirano trditev. Žal, pri nas je to dominantna oblika spraševanja celo pri pouku tujega jezika. Morda je to eden od vzrokov, da se učenci ustno zelo slabo izražajo tako v svoji materinski kot tudi v tujem jeziku.

Suzana Guoth

DOTA LEPŠE JE V ZRAKI

Nega tašoga človeka, šteri bi ešče nej zmišlavo od tauga, kak dobro bi bilau, če bi se mi tō tak leko nosili po lufti kak ftiči. Prvin je tau samo ena senja bila, gda je ešče tehnika nej bila tak moderna kak gnesden. Zdaj,

Pišta Bartalinič

če stoj ške, leko si željo spuni, z letalom, s helikopterom ali z zračnim balonom se leko zdigne nad zemlo.

Gda sam še mali bijo, vsigdar sam na nebo gleda pa sam tau čako, naj zaglednem edno letalo, eden fligar. Od tauga sam zmišlavo, če gnauk velki baudem, te mo se za pilota včijo pa mo letala vozo. Gor sam zraso, dapa od tauga nika nej gratalo. Pa itak, na Porabskom dnevi v Andovci sam emo priliko, ka se leko v luft zdignem, istino, ka samo za kratek čas, dapa zato sam v lufta bijo. Nej z letalom pa s helikopterom, liki z zračnim balonom. Vsi tisti, šteri smo se v luft zdignili, se leko zavalimo Pištani Bartalaniči iz Brezovec. On je pripelo svoj zračni balon, naj dostim želje spuni. On de nam malo od svoje lübezni gučo.

• *Kak se je začnila ta lübezen?*

»Mi smo meli evropsko prvenstvo 1994. leta. V Moravci sem bijo v službi kak vodja zdrževanja, pa ge sem bijo tam v aero klubi kak predstavnik, pa sem pač penaze mogo riktati. Pa sem še notra bijo v izvršnom odbori. Gda smo dobili balonarsko prvenstvo, te smo nej meli balona pa nej balonarov. Pa te tak na brzino smo küpli en balon pa štirge smo se javili, ka mo šli delat izpit v Ljubljano.«

• *Kakšni izpit ste mogli napraviti, ka leko letite z zračni balonom?*

»To je skurok taši izpit kak za

športnoga pilota. Moraš meti izpit iz meteorologije, tehnike letenja, navigacije, postopke v sili. Potem še moraš meti šestnajst vör vožnje z inštruktorom. Pa te on da potrdilo, ka ti leko deš na državni izpit. Gda te izpit napraviš, tau te že vala po cejlom svejti, tak kak vozniško za auto. Tau nede tak hitro za volo tisti šestnajst vör vožnje, zato ka je tau odvisno od vremena. Minimalno za tau nücaš dva-tri mejsce. Za cejli izpit pa eno leto trbej.«

• *Po izpiti ste meli včasini svoj balon?*

»Eno leto potistim sem si küpo balon. Te sem šau malo na državno prvenstvo, pa te sem se še uvrstil na svetovno prvenstvo, ka smo bili na Japonskom, na otoku Kiušu. Tam je bilau stau sedemdvajsti balonov, ka smo tekmovali. Potistim smo pa šli na balonsko fešto. Tü je bilau stau, tau so tisti, šteri ne tekmujejo, samo kažejo reklame na balonaj. Oni za te reklame dobijo od firme pejneze. Zato ka te balonarski šport je tak drag, ka ne moreš se sam zdrževati.«

• *Ka je v tejm tak drago?*

»Tau sami ne vejmo. Samo balon, taši kak

je moj, košta štiridesetdej gezero eurov. Tau platno, ka je na kupoli, trigezero kubikov plina ma v sebi. Tau platno pride skur dvajsti gezero eurov. Te še k taumi pride košara, gorilnik pa bombe (palack), štere so iz rosfraj materiala. Edna taša bomba z instrumenti je bila te, gda sem ges küpo, sedem gezero mark.«

• *Kakšni plin (gáz) nücete vi pri zračnem baloni?*

»Mi propan nücamo. Nej propanbutan, kakšterogadomau kipüvamo. Propan je močnejši, zato ka ma vekšo kalorično vrejdnost. Pa zmrzne tüdi pri minus štiridvajsti stopinjaj.«

• *Kelko bomb mate gnauk v košari?*

»Na gnauk mi s seuv pelamo na taša mesta, gde ne vejš pa ne poznaš teren, kauli stau kil toga plina. Tü doma na Goričkom, če

letimo, tü pa mamo s seuv samo tri bombe. Če pa demo v planine, te pa šest, sedem. Na vöro kauli petdeset-šestdeset plina dojde, dapa tau je od dosti vse odvisno. Mislim od višine, od temperature pa od oseb, ka se pelajo. Je pri nas edno tašo pravilo, ka gda staneš pa dojsedeš, moraš meti še edno bombo v rezervi.«

• *Kelko kil zdigne v lufti vaš balon?*

»Te balon gnauk zdigne gor kauli osemstau petdeset kil. Tü je pa od tauga odvisno, kak je vöni vrauče. Če je vöni fejst

Balonarstvo je dragi šport. Te balon košta kauli 10 milijonov forintov

mrzlo, te leko več pelaš, če je pa vrauče, te pa menje. Tau je pa zato, ka znautra v baloni, na platni je največ leko temperatura staudeset stopinj. Balon pa leti na razliki temperature v baloni pa zvüna. Na primer, če je zvüna trideset stopinj, znotri pa staudeset, te je razlika osemdeset stopinj. Tej osemdeset stopinj razlike zdigne šeststau kil.«

• *Kelko mora minimalna razlika biti v temperaturi, gda se balon ešče zdigne?*

»Tau je tü relativno, bar tam kauli petdeset stopinj. Sploy segreti ga tō nej slobaudno, zato ka te platno zažgemo. Brezi tauga tō z balonom samo šeststau vör leko leti. Mi vsakšo vöro moramo vpisati v balonarsko knjigo, gda smo v lufti. Tau zato trbej, ka če eden balon od tauga več leti, te je že on nej gvüšen za volo platna.«

• *Baloni so vse gnako velki ali je razlika med njimi?*

»Moj spada med male balone, dapa nej med najmenše. Eden padaš moj dobi balon, ka de leko dvadvajsti lidi gorpelo. Tisti je trikrat vekši kak moj, košta pa devetdesetosem gezero eurov.«

• *Kak visiko se leko z balonom v lufti zdignate?*

»Če ideš brez maske, ges sem bijo štirigezero dvejstau mejtrov visiko. Naš slovenski rekord je desetgezero sedemstau. Svetovni rekord je pa sedemnajstgezero šeststau. Samo so tak šli oni gor, ka so meli masko pa ejkstra napravlane košare.«

• *Kelko fokov je bilau tam vrkar na štiri gezero mejtrov, gda ste tam bili?*

»Sprtulejt smo šli. Spodkar je bilau deset, vrkar pa minus petnajst. Dostakrat je tak, ka deš gor gezero petstau metrov pa je fejst mrzlo, gda je spodkar toplo. Ge tak, gda je pa tau naopek.«

• *Kak dalač ste vidli, gda ste na štiri gezero mejtrov visiko bili?*

»Meli smo srečo, ka smo meli lejpo vrejmen. Balaton, Ljubljano pa cejlak do Triglava se je vse vidlo. Najbaukše je pa leteti včasini po dežgi, zato ka te se vidi najbaukše.«

• *Kelkokrat se zdignete v lufti z balonom, mislin na keden?*

»Odvisno od vrejme, kedensko tak dvakrat, trikrat.«

• *Ka je najhitreje, ka eden balon leko leti?*

»Tau je odvisno od vötra, mi zgoraj smo že leteli šestdeset kilometrov na vöro tō.«

• *Ka je lejpo v tejm, če človek z balonom leti?*

»Gda se z balonom zdigneš v luft, tam je taša tišina, ka nika, nika ne čüješ. Samo od časa do časa tisto šumenje, gda mi kürimo. Tau je užitek, drügo ne morem na tau prajti. Pa tau je še v tejm lejpo, ka če od zgoraj gledaš dol, od tistec je vse gnako lejpo, vse države so enake, pa nejgajo meje. Pravijo, ka najbola güšno je na zemli, ali dosta lepše je, če gledaš doj na zemlau iz zraka!«

Karel Holec

... DO MADŽARSKE

Nov razpis za predsednika Madžarskega radia

Pred desetimi meseci je potekel mandat dotakratne predsednice Madžarskega radia Katalin Kondor. Od takrat so bili že štirje razpisi, toda komisiji niti enkrat ni uspelo najti ustreznega predsednika. Rok najnovejšega razpisa je potekel 13. junija. Na tokratni razpis se je prijavilo trinajst kandidatov.

Namesto sedem oddaj ena

Madžarska javna televizija ima trenutno sedem oddaj, ki so namenjene zamejskim Madžarom ali govorijo o njih (Kárpáti Krónika, Héthatár, Határátkelő, Palackposta, Átjáró, Aranyfűst, Földközölbén). Letni proračun omenjenih oddaj znaša 400 milijonov forintov. Od jeseni namera va javna televizija ukiniti našete oddaje ter namesto njih emitirati vsak dan približno 24-minutno oddajo (neke vrste dnevnik). Oddaja naj bi se začela vsak dan ob 6.20 (po romunskem času) na obeh javnih kanalih, od ponedeljka do petka pa bi jo ob 12. uri ponavljali na m2.

Rast cen in inflacije

Po podatkih Državnega statističnega urada so cene v mesecu maju narasle za 1 odstotek, v primerjavi s cenami pred enim letom pa za 2,8 odstotka. V prvih petih mesecih 2006 so cene narasle za 2,5 odstotka. Po napovedi strokovnjakov bo inflacija do konca leta dosegla 5 odstotkov.

Seminar za porabske učitelje

Seminar sloveskega jezika in kulture za porabske učitelje poteka od 19. do 23. junija v Lendavi v organizaciji Zavoda RS za šolstvo OE Murska Sobota. Letošnjega seminara se udeležuje 12 učiteljev in vzgojiteljic iz Porabja. V času seminarja je potekala okrogla miza z naslovom Perspektive porabskega narodnostnega šolstva. Okrogla miza je bila posvečena 50 letnici delovanja Zavoda.

DOBITNICA PRIZNANJA »ZA PORABJE« BRIGITA KORPIČ

Letos je priznanje »Za Porabje« dobila mlada, agilna sodelavka Slovenske zveze, stera je dolgo paut zopojdla od tistoga mau, ka je nej vüpala zdigniti telefon, ka če de stoj gučo knjižno, pa do tistoga mau, ka je gratala zavedna, suverena govornica slovensčine. Dugo paut od tistoga mau, gda je mistlila, ka se slovensko zatok trbej včiti v šauli, ka doma starištje slovensko gučijo, pa do tistoga mau, ka je zvejdla, kaj pomeni biti Slovenka, zamejska Slovenka. O svoji mlaščiči lejtaj je etak gučala:

»V Varaša sam se narodila, v Slovenskoj vesi sam gorarasa. V našoj držini nas je šest bilau, z nami so se držali starištje od oče, baba pa dejdak. Leko povejm, ka sam se od nji navčila slovenstji gunčati. Starištje so vogrstji gunčali z menov. Tau pa zatok, ka da je moj brat tri lejta stari bijo, je prišo v špitale, pa je ranč tau nej vedo povedati vogrstji, ka ja pa nej. Te je moja mati prajla, ka tašo več nede, ka maloga ne navčijo vogrstji. Tak so te z menov oni samo vogrstji gunčali. Gda je moj brat mali bijo, te je mama samo šest mesecev leko doma bila z njim, ka je mogla nazaj titi delat, tak ka je brat z babov goraraso. Gda sam se pa dja narodila, te je že leko tri lejta doma bila z menov. Zdaj je ešče itak tak, ka z menov doma najbola vogrstji gučijo, z bratom pa slovenstji. Zaman vejo, ka vse razmejm pa vejm gunčati. Vsigdar se vösmedjejo z mene, če slovenstji gučim, ka prej čüdnno pa vöobrnjeno gučim. Te pa dostakrat raj nika ne povejm.«

• *Kak je pa bilau v šauli? Ali vam je kakšen školnik tapravo, zakoj se slovenstji včite, zakoj je ta prgišča Slovincov na Vogrskom, zakoj gučijo doma ovak, kak se v šauli včite?*

»Prva štiri klase sam v Slovenskoj vesi ojdla v šaulo. Tau je vaška šaula bila, tak smo bili

kak ena držina. V ausmoj vöri smo začnili pa največkrat smo pudne že doma bili. Donuk smo se vse navčili, ka je trbelo. Peti klas sam začnila že v Varaši v šauli Arany János. Od prvoga klasa sam se včila slovenstji. Tau je te nam normalno bilau, ka se včimo slovenstji tö. Istina, ka so bili v klasi taši, ešče v vesi tö, ka sta oče ali mama

kak sam se bodjala. Mlada sam bila pa sam nej prakso mejla v tejm, kak pa gde trbej začniti z edno nauvo organizacijov. Dapa tau delo je nej samo za mene nauvo bilau, litji za vsakšoga, steri smo prišli na Zvezo delat. Najprvin je zatok ešče nej telko dosta dela bilau kak zdaj. Radi smo bili, kakoli malo smo kaj leko tanaprajli, zorganizirali za šaule, kulturne skupine, porabske lidi. Škoda, ka smo se že zdaj tak vcujvzeli, ka več male stvari ranč ne vejmo ceniti, pa se že völkim tö ne moremo tak veseliti kak tistoga ipa.«

• *Znala si po domanje gunčati pa nika malo knjižno, dapa če je kakšen Ljubljčan brž gunčo po telefoni, ti gvüšno nej vtedno bilau.*

»Najprvin sam ešče telefone nej stejla goravzeti, ka sam se bodjala, ka nemo razmejla. Istina, sploj na začetki smo še ranč telefon nej meli. Moram prajti, ka sam nej dosta razmejla, sploj pa če je nekak z Ljubljane zvau. Mogauče bi v narečji vejdlja kaj povedati, samo tau me je pa sram bilau. Zatok sam se te rajši abala od telefona. Moji kolegi so sploj

• *Kak si prišla na Slovensko zvezo delat?*

»Po osnovni šauli sam v eko-

nomsko srednjo šaulo odla v Csepreg. Stejla sam na visoko šaulo tö titi, dapa nej so me goravzeli. Tau že zdaj fejest šanjativam, dapa leko, ka bi se te mojo življenje nej tak obrnauo, kak se je. Leta 1987. sam začnila v Varaši v Kulturnom daumi delati, 1. marciüsa l. 1991 sam pa prišla na Zvezo. Istina, ka sam najprvin nej stejla se titi,

potrpežljivi bili, nigdar so me zatau nej bantivali, dosta leko njim tö zavalim, ka so mi nikdar nika nej silili. Najprvin smo ešče nej meli moderno tehniko, računalnike pa elektronsko pošto, zatok sam te dja mogla članke natipkati na eden format, ka smo v cajtungi meli. Leko povejm, ka je vejndrik tau najbola pomagalo pri taum, ka zdaj telko vejm pa razmejm slovenstji. Najprvin sam nej dosta razmejla, ka je v knjižnom dzejiki bilau. Tau je tö istina, ka sam se včiti tö vtrgliva bila. Dapa pomalek mi je dosta vse šlau samao v glavo. Pomagalo mi je tau tö, ka so kaulek mene dosta slovenstji gunčali, ka smo dosti gostov meli iz Slovenije, najbole iz Prekmurja. Te sam goraprišla, vejpa oni tö skoruk tak gučijo kak mi, zakoj bi ma

pa te sram bilau. Začnila sam pomalek gledati pa razmeti slovenstji televizijo, radio sam poslušala. Od tistoga mau pa, ka odi k nam v Porabje bibliobus, vsigdar dem po slovenstje knidje. Leko povejm, ka zadnja lejta že vogrstje knidje sploj nej štem. Tau ne pravim, ka v eni knidji stauprocento vsakšo besedo razmejm, dapa če mi drudji den kakšna rejč napamet pride, te poglednam v slovare ali pa pitam koga. Hvala baudji, zdaj že z dzejikom nejmmam »völke« probleme, dje tak, ka eno rejč pet-šest fele vejm prajti, v narečji po seniško, štensko, prekmursko ali knjižno. Istina, ka tü pa tam sama ne vejm, če je zdaj tau v narečji ali v knjižnom, dapa tau se še tö navčim.«

• *Ka je tvojo delo na Zvezu pa pri novinaj?*

»Mojo prvo delo je na Zvezu knjigovodstvo pa računovodstvo, za novine tö. Vse se k meni drži, gde so kakšni pejnezdje vcuj (vöplačanje računov, računanje plač, honorarov, delo z davčno upravo itd.), pripravim proračun na začetki leta, na konci pa obračun. K mojomi deli se držijo natečajji.

Zadnji deset lejt notradamo od deset do petnajset natečajov za delovanje, programe. Tau se človek tö na svoji kauži navči, na ka trbej skrb meti, ka če se kakšnakoli mala hiba notrapučajsna, te že ne dobimo pejnaze. Dapa hvala baudji, tau se je nej dostakrat zgodilo. Zvün tauga še delam pri pripravi cajtunga. Zdaj, ka že mam moderno tehniko, nej kak na začetki, mi že tipkati skoruk nej trbej, dapa pomagam s tejm pri novinaj, ka dja tö vsakši članek tapreštem, pa če najdem kakšo hibo, te tisto vöpopravim. Gda pa pripelamo novine iz tiskarne, te raztalam po vesi pa patjivamo na pošto. Naročnike (elöfizetök) tö dja „prejkmam“, vtjüppišem, vodim evidenco, tak ka če stoj ne dobi cajtunge, te sam buma dja kriva. Zvün novin sam skoruk vcuj pri vsakši knidji, kalendarji ali članke popravlam ali kaj tehnično pripravlam. Fejst me briga tehnika, računalniki, fotokopirni stroj, kakoli, tak ka če kaj nauvoga tjüpipimo, mena včasim vse trbej vedeti pa nücati.

Mislim, ka človek vse ne mora naštetiti, ka dela. Tak mislim, ka zvün tauga sam vsakšomi pomagala, če sam vejdlja, stokoli se je k meni obrno.«

• *Predsedstvo se je enotno odločilo za tebe pri priznanju. Kakšno čütenje je bilau tau zate?*

»Fejst sam rada bila, gda sam čüla, ka je predsedstvo mene vöodebralo za priznanje, vejpa mojo delo je nej vidno, vsigdar sam bola ozajek, zatok se njim zdaj tö zavalim. Mauč mi da, ka se spleča dober biti. Z ljudami je težko delati, depa tak mislim, če je človek veseli, te v dobro volau spravi drugoga tö. Vüepam, ka mo še leko dolgo lejt delala, leko na pomauč vsikšomi, steri de me proso.«

Z Brigito Korpič se je pogovarjala: Marijana Sukič

OTROŠKI

MLAŠEČA LEJTA SOUSEDOVOGA PEPIJA

Sousedov Pepi je koulivrat najbolje poznani po tejm, ka je nej biu nigdar mali. Pa je sploj nej nigdar biu pojbiček. Pa je sousedov Pepi nej nigdar cūko v lačice. Un se je sploj nej mali naroudo. Un je vsigdar vōzraščeni pojep biu. Tak si bar brodi, čiglij je nej star več kak pet lejt. Zato je nej čūdno, ka se je zgučavo vcejlak po moški.

KMICA

V kmici je kmično. V najvejši kmici pa je najbolje kmično. V naj-najbolje kmičnoj kmici pa je črna kmica. Pa je s tou kmico tadale etak, ka mlajši stra majo od té kmice, starejši lidge pa nej. Na, mlajši največkrat stra majo, gda so sami v najbolje kmičnoj kmici. Pri sosedovom Pepiji je s kmicoj vcejlak ovak kak pri drugi mlajšaj.

- *Vōrvlem, ka se bojiš kmične kmice,* - je tumačo Petri, ka se njemi je domou midilo, prva de nouč. - *Vej si pa eške pojbiček pa se moraš bojati kmice. Moraš stra meti, ka si eške takši mali,* - je gučo za njim, čiglij je Peter za glavou vekši od njega pa dve leti starejši. - *Vej gda boš že vōzraščeni pojep, kak sam ge, stra tamine.*

Dapa nej tamino ranč eden keden, kmična kmica se je trno krepko doteknila sousedovoga Pepija tō. Bilou pa je tou tak, ka sta njegva mama pa ata odišla sousedom pomagat nika kouli zidarije. Tou je bilou ranč pri Petrovi držini. Pepi je nej šou, ka je un doma emobole čedno delo. Sejdo je za velikim stolom v kūnji pa pomalek taštu nikšno velko knigo. Tou pa rejsan dun trbej prajti, ka že s petimi lejtami vej sousedov Pepi vse taprešteti. Na, Pepi je štu knigo, čas pa je pomalek ta šou. Pa je s tejm, kak je čas tašou, tam v knigi gratalo vsebole čūdno. Tak je Pepi z velikimi očami začno tašteti od nikšnoga Drakule, ka lidam krv pidje. Pa je po tistom že v nouči punoga mejseca odo koulivrat nišni napou človek pa napou vuk. Pa je venej že spadnila kmica. Pa je začnilo Pepija že stiskavati pri srcej. Pa bi ga stiskavalo tadele, če bi nej prišla domou stariša.

Vcejlak normalno so šli spat. Sousedov Pepi je že tapozabo, ka je štu v kusti knigi. Pa bi vcejlak pozabo tō, če bi ga nej gor prebidila grmanca. Kmična kmica je nagnouk gratala srebrno bejla. Tam nin nad njim je znouva zgrmalo, pa brž po tistom se je eške bole srebrno bejlo oblisnilo. Najprva ga je malo strousilo. Po tistom stisnilo kouli srca, ka bi se že brž po tistom spoumno, ka je prešto v knigi. Ja, nikak si je nej mogo pomočiti. Najbolje na svejti si je zaželo, ka bi leko spau pri mami pa pri ati. V njiva sobi. Zmejs med njima. Ka bi pasko mela na njega. Tak nagnouk je zgrabo svoj vankiš in že opero dveri v sobo od mame pa ate. Oba sta spala, kak če bi se nej nika godilo. Pomalek se je potegno med njiva in zaspo, kak bi venej sploj nej grmanca vužigala bliske na nebi.

Zazrankoma se je prva zbidila mama. Gledala je sina Pepija pa se čūdivala, ka li ga je pripelalo v postelo med ato pa mamo. Vej ga je pri obedi tou pitala tō.

- *Vejta ka,* - je enjo gesti prtepeno grbanjovo župo pa jiva pogledno globko v oči. - *Velka grmanca je bila skur cejlo nouč pa sam si tak brodo, ka vaja leko stra lovi za šinjek. Pa sam zato prišo do vaja, naj se ne bogita, naj vaja nede stra. Pa sam dun dobro napravo! Vej sta pa cejlo nouč spala kak medveda v zimí. Trno sam veseli, ka sam si tou zbrodo.*

Na, že brž po obedi je sousedov Pepi tumačo mlajšom, kak se un ne pisti postrašiti od nikšne grmance. Pa njim je eške povedo, ka se uni več takšoga tō nedo bojali. Samo naj vōzraščeni gratajo, ranč takši, kak je un sam.

Miki Roš

9. TABOR ZA MALČKE IZ PORABSKIH VRTCEV

KOTIČEK

Vrtec Murska Sobota in Državna slovenska samouprava sta pripravila tradicionalni tridnevni tabor za malčke iz porabskih vrtcev. 9. tabor je bil prvič v Rakičanu, porabski vrtičarji, prišlo jih je 14 v spremstvu 15 mamic oziroma babic, so stanovali v tamkajšnjem gradu, aktivnosti pa so v glavnem potekale v in ob rakičanskem vrtcu.

Geslo letošnjega tabora je bilo Besede, besede. S pomočjo besednih iger in izštevank so se mladi Porabci učili materinščine, bili so tudi na iz-

letu (poleg rakičanskega so si ogledali še beltinski in soboški grad), jahali konje in se skratka imeli lepo. Tabor je tako zaokrožil gostovanje

vzgojiteljic iz Murske Sobote v porabskih vrtcih v letošnjem šolskem letu.

se

TUDI V SAKALOVSKEM VRTCU SO ZAKLJUČILI ŠOLSKO LETO

Sakalovski malčki so letošnje šolsko leto zaključili na dvorišču nekdanje šole. Zaradi obnove kulturnega doma in vrtca hodijo malčki že nekaj tednov v začasni vrtec v stavbo stare šole. Novo šolsko leto pa bodo gotovo začeli v obnovljenem vrtcu.

KAUT

MLAŠEČI

